

Spinalvæske til mikrobiologiske og biokjemiske undersøkelser. Sykehuset i Vestfold HF. Prøvetaking.

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Prosedyre
Sist endret: 04.04.2024

Papirversjon av dokumentet leveres kvalitetskoordinator på Sentrallaboratoriet.

1. HENSIKT

Denne prosedyren er utarbeidet for at sykehuspersonalet som utfører/bistår ved spinalpunksjon, skal kunne få oversikt over mikrobiologiske og biokjemiske undersøkelser av spinalvæsker. I tillegg skal den sikre riktig prøvevolum, prøveglass og håndtering av prøvene fram til de mottas på laboratoriet.

Se også «Bakteriologisk undersøkelse: Spinalvæske» i [Laboratoriehåndbok Sykehuset i Vestfold](#) for mer informasjon.

2. ANSVAR

Mikrobiologisk avdeling har ansvar for dokumentet.
Sentrallaboratoriet har ansvar for å informere Mikrobiologisk avdeling ved endring i sine rutiner.

3. FREMGANGSMÅTE

Utstyr

Pose med prøvetakningsglass fås på Mikrobiologisk avdeling.
Oppbevares i kjøleskap rett innenfor inngangsdøren.

Utførelse

Denne prosedyren omfatter prøvetaking til:

1. Bakteriologisk undersøkelse
2. Vanlig undersøkelse (utseende, farge, totalprotein, celler og evt. glukose)
3. Oligoklonale iGg bånd, eventuelt bilirubin/hemoglobin i spinalvæske (spektrofotometri)
4. Borrelia-antistoff ved nevroborreliose (indeks spinalvæske/ serum)
5. Virus nukleinsyre påvisning (PCR)

Antall glass og prøvemengde tilpasses problemstillingen, se tabell neste side.
Ved for liten mengde spinalvæske, vennligst prioriter ønskede undersøkelser.

Spinalvæsken tappes i den rekkefølgen som fremkommer i tabellen. Dersom nummerering i tabellen og fylling av glass ikke passer med hensyn på ønskede undersøkelser merkes glasset med ønsket undersøkelse uten å angi tappenummer på glasset. Kan være aktuelt dersom man ikke ønsker bakteriologisk undersøkelse, og av den grunn tapper ut en mindre mengde spinalvæske før man begynner å fylle i glass. Vanlig undersøkelse til Sentrallaboratoriet skal da ikke merkes med «glass nr. 1», men med «vanlig undersøkelse». Vacuette (Greiner) uten tilsetning med hvit kork (til vanlig undersøkelse på Sentrallaboratoriet) tappes ved å skru av korken og dryppe i rett i glasset.

Ubrukte glass kan leveres til Mikrobiologisk avdeling.

Innlevering

Prøvene leveres umiddelbart og **innen ½ time** etter prøvetaking til de respektive avdelingene Sentrallaboratoriet og Mikrobiologisk avdeling, se tabell under.

Overlever alltid prøver til **vanlige undersøkelser personlig til vakthavende bioingeniør** på Sentrallaboratoriet. Dersom det ikke er noen til stede, call 8252 eller 8138 for å gi beskjed. Innlevering må skje raskt på grunn av pågående cytolyse (ødeleggelse av celler) i spinalvæsken.

Unntak: utenom åpningstiden til Mikrobiologisk avdeling leveres samtlige prøver til Sentrallaboratoriet.

Glass nr.	Type glass	Leveres til	Undersøkelse	Prøvemengde (minimum)	Spesielle forholdsregler
1	Klart rør, gul kork	Mikrobiologisk avdeling	Bakteriologisk undersøkelse	1,5 ml (Ca. 30 dr.)	Bruk hansker før åpning av kork Oppbevares i romtemperatur før analysering
2	Vacurette (Greiner) uten tilsetning, hvit kork	Sentral-laboratoriet	Vanlig undersøkelse	1 ml (Ca. 20 dr.) Ta av korken og drypp spinalvæske rett i glasset.	Prøvene leveres umiddelbart og innen ½ time etter prøvetaking Husk samtidig serumprøve til Oligoklonale IgG bånd i serum Lysbeskyttes (Pakk inn i aluminiumsfolie)
3	Klart rør, gul kork		Oligoklonale IgG bånd Evt. bilirubin/oxy-hemoglobin (spektrofotometri)	1 ml (Ca. 20 dr.)	
4	Klart rør, gul kork	Mikrobiologisk avdeling	Borrelia-antistoff	0,5-1 ml (10-20 dr.)	
5	Lite glass (kryorør)		Virus nukleinsyre-påvisning (PCR)	0,5-1 ml (10-20 dr.)	Bruk hansker før åpning av kork

4. GENERELT

5. INTERNE REFERANSER

[1.6.1.19.1.1](#)

[Laboreriehåndbok Sykehuset i Vestfold](#)

[2.3.5.5.7.8](#)

[Spinalvæske - mottak og behandling - Sentrallaboratoriet](#)

6. EKSTERNE REFERANSER

7. VEDLEGG